

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Самагалтайская средняя общеобразовательная школа №2
МР «Тес-Хемский кожуун РТ»

«РАССМОТРЕНО»

Руководитель ШМО

Коданмай Р.С.

Протокол заседания

ШМО № 1

«23» августа 2023г

«СОГЛАСОВАНО»

Заместитель директора

по УВР:

Намзырай У.С.

«25» августа 2023г

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор школы:

Намзырай А.Д.

Приказ № 115

«25» августа 2023г



РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
ПО ПРЕДМЕТУ «РОДНОЙ ЯЗЫК»

Класс: 9

Количество часов в год: 68 ч.

Количество часов в неделю: 2 ч.

Составитель:

Коданмай Р.С.

Предмет родной язык и лит.

МБОУ Самагалтайская СОШ №2

Квалификационная категория высшая

2023-2024 учебный год

Тайылбыр бижик

1. 2023-2024 өөредилге чылында ажылчын программаны Тыва Республиканың ниити өөредилгениң федералдыг күрүне стандартының негелделеринге дүүштүр тургускан.

2. Ажылчын программаны Кол ниити өөредилгенин 9-ку класска «Төрээн (тыва) дылды» өөредир чижек Програмазынга даянган. 2022ч.

3. Куулар Е.М., Ооржак Л.Х., Оюн Т.Б., Сарыглар Ч.А. Тыва дыл.

Ниити өөредилге черлеринге шенелде өөредилге ному, 9 класс. Кызыл – 2023 ч.

Өөредилге програмазын 68 шакка тургускан.

Амгы үеде тыва дыл Тыва Республиканың күрүне дылы болбушаан, тыва чоннуң төрээн дылы бооп чоруур. Өөреникчилерни дылга өөредири оларның долгандыр турар бойдушка болгаш ниитилелге хамаарылгазын база үзел бодалдарын хевирлээр. Оон аңгыда төрээн дыл эртеми уругларның логиктиг боданыышкынын, дыл-домаан сайзырадыр.

Өөредилге програмазы болгаш өөредилге номнары өөреникчилерге теоретиктиг, практиктиг билиглерни дамчыдарының кол принциптери, методтары, аргалары-биле харылзаалыг. Тыва дыл кичээлдеринге хереглээр сөзүглелдер, өөредилге номнарында бердинген мергежилгелерниң сөзүглелдери чечен чогаалдардан алдынгылаан.

5-9 класстарга төрээн дыл курузу 1-4 класстарга өөренип эрткен чүүлдерниң дорт уланчызы болур. Ынчангаш башкы өөреникчилерниң эге класстарга төрээн дылга чүнү эрткенин, кандыг мергежилдер болгаш чаңчылдар чедип алганын эки билир ужурлуг.

Тыва дылды өөредириниң сорулгалары:

● **Өөредилгиз:**

— өөреникчилерге лексика, фонетика, сөс чогаадылгазы, грамматика (морфология болгаш синтаксис), стилистика аймаандан тодаргай билиглерни бээр, алган билиглерни практика кырынга ажыглап билириниң мергежилдерин болгаш чаңчылдарын хевирлээр;

— шын бижириниң болгаш бижик демдектерин салырының быжыг чаңчылдарын бээр;

— теория талазы-биле алган билиглеринге даянып, программа негелдезинге дүүштүр боттарының бодалдарын аас болгаш бижимел-биле харылзаалыг илередириниң мергежилдери-биле чепсеглээр;

— өөреникчилерни литературлуг дылдың нормаларына чаңчыктырар, оларның сөс курлавырын байыдар болгаш чугаазының культуразын бедидер;

— өөреникчилерни ниитилел амыдыралына дылдың ужур-дузазының, хөгжүлдезиниң дугайында база тыва дылдың өске дылдарның аразында туружунуң дугайында бөдүүн билиглер-биле таныштырар;

Сайзырадылгалыг:

— оларның логиктиг боданыышкын болгаш чугаазын сайзырадыр;

— өөреникчилерни боттары боданып өөрениринге чаңчыктырар;

— шын, медреселдиг, аянныг номчурунун мергежилдерин сайзырадыр;

Кижизидилгелиг:

— төрээн дылынга камныг болгаш хандыкшылдыг болурунга кижизидер, дылдың байлаан шингээдип алырынга өөреникчилерниң сонuurгалын күштелдирер;

- өөреникчилерни патриотизмнің болгаш интернационализмнің ёзузунга кижизидер, оларның материалисчи үзел-бодалдарын хевирлээр;
- ном болгаш билиглерниң өске-даа үндезиннери-биле ажылдаарынга өөреникчилерни чаңчыктырар;
- төрөөн дыл кичээлдерин өөреникчилерниң мөзү-шынар, күш-ажыл болгаш эстетика талазы-биле кижизидилгезин боттандыраарынга бүрүнү-биле ажыглаар;
- өөреникчилерни харысалгалыг болурунга, өөредилгениң болгаш күш-ажылдың сагылга-чурумун сагыырынга кижизидер.

Тыва дыл башкылаарының кол ажыл үгланышкыны:

1. Өөреникчилерни медреселдери-биле шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарынга өөредери;
2. Оларга төрөөн дыл болгаш чогаал талазы-биле эге билиглерни бээри;
3. Өөреникчилерни ном-биле ажылдаарынга чаңчыктырар болгаш оларның дылга сонургалын, номчулгаже болгаш билиглерже чүткүлдүүн хайныктыраары;
4. Өөреникчилерниң мораль болгаш эстетика талазы-биле кижизидери;
5. Өөренип таныыр чүүлдерин сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп, оларның иштинден кол болгаш чугула чүүлдерни тып, тайылбырлап билиринге чаңчыктыраары.

Материал-техниктиг болгаш информация-техниктиг хандырылгазы

Уругларның шиңгээдикчи болгаш чогаадыкчы чоруун сайзырадырының шийтпирлээри-биле янзы-бүрү дидактиктиг, информациялыг материалдарны (энциклопедиялар, словарьлар, Интернет-ресурстар) дээш өске-даа материалдарны ажыглаарын сүмелээр.

Тыва дыл эртемниң тургузуу (9 класс)

9-ку класска катаптаашкын кылгаш, оон «Синтаксис болгаш пунктуация» деп бөлүктүң «Хөй кезектерлиг нарын домактар» деп эгезин эрткеш, «Стилистика» болгаш «Чугаа культуразы» деп эгелерни өөренир. Бо эгелерге тыва литературлуг дыл болгаш ооң стильдерин, чугаа жанрларының дугайында билигни, дылдың нормаларының болгаш чугаа культуразының айтырыгларын өөренирин база киирген.

«Дыл дугайында ниити билиглер» деп эгеге ниити дыл эртеми база тыва дыл дугайында шиңгээткен билиглерни түңнээр. Оон ыңай 9-ку класска лексика, фонетика, грамматика база орфография болгаш пунктуация талазы-биле өөренилген чүүлдерни түңней системажыдып катаптаар.

Өөредилге планында «Тыва дыл» деп эртемниң туружу:

Базистиг өөредилге планында тыва дылды өөрениринге 9-ку класска неделяда 2 шакты берип турар.

9-ку класстың өөреникчилериниң кол-кол мергежилдери болгаш чаңчыгар чүүлдери:

Нарын синтаксистиг конструкцияларны сайгарар, оларның аразында харылзаазын көргүзөр схема-шыйыглар кылыр. Янзы-бүрү хевирлерлиг нарын домактарны тургузар, сайгарар, оларга бижик демдектерин шын салып, тайылбырлап билир.

Сөзүглелдин стилин болгаш жанрын тодарадыр. Литературлуг дылдың нормаларын сагыыр.

Пунктуациядан. 8 – 9 класстарга өөрөнгөн пунктограммаларны тывар, бижик демдектерин салганын бадыткап шыдаар.

Нарын синтаксистиг конструкцияларга бижик демдектерин салыр.

Орфографиядан. 5 – 6 класстарга өөрөнгөн орфограммаларны шын бижиир болгаш тайылбырлаар.

Немелде литература:

1. Март-оол К. Б. 5 – 9 класстарга тыва дылды башкылаарының методиказы. Кызыл – 2002 ч.
2. Ойдан-оол А. К., Ооржак М. Ч., Ооржак С. Т.-С. Диктантылар чыындызы. Кызыл – 2003 ч.
3. Ойдан-оол А. К., Тадар-оол С. К. Эдертиглер чыындызы. Кызыл – 2004 ч.
4. Сувандии Н. Д. Тыва дылдың практикунга мергежилгелер чыындызы. Кызыл, 2003ч.
5. Матпаадыр. Уругларга аас чогаалы. Кызыл, ТывНУЧ, 2006.

Словарьлар:

1. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том 1 (А-Б). - Новосибирск: Наука, 2002.
2. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том II. (Д, Е, И, Й). - Новосибирск: Наука, 2003.
3. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том III. (К, Л). - Новосибирск: Наука, 2004.
4. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том IV. (М, Н, О, Ө, П). - Новосибирск: Наука, 2008.
5. С.И. Ожегов. Толковый словарь русского языка. - М.: Русский язык, 1988.
6. Тыва дылдың тайылбыр словары. Том 1. (А-Й). - Новосибирск: Наука, 2003.
7. Тыва дылдың тайылбыр словары. Том 1. (К, М). - Новосибирск: Наука, 2004
8. Тыва-орус словарь. – М.: Сов. энциклопедия, 1968.

Тыва дыл - 9 класс (68 ш.)

Кирилде болгаш түңнел кичээлдер – 2 шак

Катаптаашкын – 4 шак.

Хыналда болгаш чогаадыкчы ажылдар (хыналда ажыл, эдертиг, чогаадыг, словарьлыг диктант, төлевилел дээш о.ө.) – 8 шак.

Теория болгаш практика – 54 шак.

№	№	Дылдың кезектери	Программа аайы-биле темалар	Шактар саны	Параграфтар	
1	1	Кирилде кичээл	Төрээн дыл дугайында	1		
2	2		8 класска өөрөнген чүүлдеринге катаптаашкын	1	§ 1. 8 класска өөрөнген чүүлдеринге катаптаашкын	
3-11	3-11	Дыл дугайында ниити билиглер	1. Тыва дылдың тыва чоннуң культура болгаш төөгүзү-биле холбаалыы. 2. Тыва дылдың ниитилел амыдыралында ужур-утказы болгаш хүлээлгелери. 3-4. Петроглифтер, иероглифтер дугайында. Түрктерниң орхон-енисей бижиктериниң дугайында. Төвүт болгаш эрги моол бижиктер болгаш тыва дыл. 5. Тыва дылдың шинчилекчилери. 6-7. Амгы тыва дылдың хевирлери: литературлуг дыл (ном, нейтралдыг, чугаа), литературлуг эвес дыл (девискээр аайы-биле диалектилер, кара чугаа болгаш ооң	9	Дыл дугайында ниити билиглер § 2. Тыва дылдың чоннуң культуразы болгаш төөгүзү-биле харылзаалыы § 3. Дылдың ниитилел амыдыралында ужур-утказы болгаш хүлээлгелери § 4. Бижиктиң баштайгы хевирлери § 5. Орхон-енисей бижиктери § 6. Төвүт болгаш эрги моол бижиктер, оларның тыва дыл-биле холбаалыы § 7. Тыва дылдың баштайгы шинчээчилери § 8. Тыва дыл шинчилекчилери § 9. Тыва дылдың ажыглалының аайы-биле хевирлери. Литературлуг дыл § 10. Литературлуг	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч. «Тыва дыл. 10-11 класс» А.К.Ойдан-оол, Б.К.Ондар, К.Б.Доржу, Е.М. Куулар. «Тыва дыл. 9 класс». М.В.Бавуу-Сюрюн, Б.Ч.Ооржак, А.Б.Хертек, 2018ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»

			аяны, жаргоннар). Чүглө тыва дылда ажыглаттынып турар сөстөр. (Этнокультурлуг сөс курлавыры). 8. Тыва дыл – социал четкилерде. 9. Дыл дугайында катаптаашкын.		эвес дыл § 11. Тыва дыл – социал четкилерде § 12. Дыл дугайында катаптаашкын	
12	12		<i>Хыналда ажыл</i>	1		
13-15	13-15		1.Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар дугайында. 2. Дорт чугаа. Дорт чугаалыг домакта авторнуң сөстери болгаш бижик демдектери. 3. Доора чугаа.	3	Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар § 13. Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар § 14. Дорт чугаа болгаш авторнуң сөстери. Дорт чугаалыг домакка бижик демдектери § 15. Доора чугаа. Доора чугаалыг домактарга бижик демдектери § 16. Цитата, аңаа бижик демдектери § 17.Дорт чугаалыгдомактар болгаш цитаталарның сөзүглелдер тургузарынга ужурдузазы § 18. Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргаларга катаптаашкын	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»
16	16		1-ги улдуннуң хыналда диктантызы	1		
17-18	1-2		1. Цитата. Цитата ажыглаанда, бижик демдектери. 2.Дорт чугаалыг домактарның болгаш цитаталарның сөзүглел тургузарынга ужур-	2		

			дузазы.			
19	3		<i>Хыналда ажыл</i>	1		
20-22	4-6	Синтаксис болгаш пунктуация	1. Нарын домак. Нарын домак дугайында билиг. Нарын домактың бөдүүн домактан ылгалы. Нарын домактарның бөлүктери: чагырышпаан, чагырышкан. 2-3. Нарын домактың кезектериниң аразында холбажыр аргалары: Эвилелдер чок болгаш эвилелдерлиг нарын домактар. Нарын домактың кезектериниң үн аяны-биле каттыжары. Нарын домактың кезектериниң эвилелдер азы эвилелзиг сөстөр-биле каттыжары.	3	Синтаксис болгаш пунктуация § 19. Нарын домак дугайында билиг. Нарын домактың бөдүүн домактан ылгалы § 20. Нарын домактарның бөлүктери § 21. Нарын домактың кезектериниң аразында холбажыр аргалары	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»
23-27	7-11		1. Чагырышпаан нарын домак дугайында билиг. 2-3. Чагырышпаан нарын домактың кезектериниң каттыжар аргалары. 4. Чагырышпаан нарын домакка бижик демдектери. 5. Чагырышпаан нарын домактың синтаксистиг сайгарылгазы.	5	Чагырышпаан нарын домак § 22. Чагырышпаан нарын домак дугайында билиг. Чагырышпаан нарын домактарның кезектериниң холбажыр аргалары § 23. Үн аяны болгаш каттыштырар эвилелдер дузазы-	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар,

					биле холбашкан чагырышпаан нарын домактар § 24. Удурланыштырар эвилелдер-биле холбашкан чагырышпаан нарын домактар § 25. Аңгылаштырар эвилелдер дузазы-биле холбашкан чагырышпаан нарын домактар § 26. Чагырышпаан нарын домактың синтаксистиг сайгарылгазы § 27. Чагырышпаан нарын домакка катаптаашкын	2022ч. ООО Изд «Офсет»
28	12		<i>Хыналда ажыл</i>	1		
29-31	13-15		1. Чагырышкан нарын домак дугайында билиг. 2-3. Чагырышкан нарын домакта кол болгаш тайылбыр домак, оларның холбажыр аргалары.	3		
32	16		2-ги улдуннуң хыналда диктантызы	1		
33-43	1-11		Чагырышкан нарын домакта тайылбыр домактарның янзылары: 1) үениң, 2) тодарадылганың, 3) немелдениң, 4) даар байдалдың, 5) чөрүлдээниң, 6) сорулганың, 7) чылдагаанның, 8) деңнелгениң, 9) туруштуң, 10) кылдыныг аргазының	11	Чагырышкан нарын домак § 28. Чагырышкан нарын домак дугайында билиг. Чагырышкан нарын домакта тайылбыр домактың туружу § 29. Чагырышкан нарын домакта кол болгаш тайылбыр домактарның холбажыр аргалары § 30. Үениң тайылбыр домаа § 31. Үениң	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»

			<p>тайылбыр домактары, оларга бижик демдектери. 11) Чагырышкан нарын домактын синтаксистиг сайгарылгазы.</p>		<p>тайылбыр домааның кол домакка каттыжар аргалары § 32. Немелдениң тайылбыр домаа § 33. Немелдениң тайылбыр домаанга бижик демдектери § 34. Тодарадылганың тайылбыр домаа § 35. Даар байдалдың тайылбыр домаа § 36. Чөрүлдээниң тайылбыр домаа § 37. Сорулганың тайылбыр домаа § 38. Чылдаганың тайылбыр домаа § 39. Деңнелгениң тайылбыр домаа § 40. Туруштуң тайылбыр домаа § 41. Кылдыныг аргазының тайылбыр домаа § 42. Чагырышкан нарын домактын синтаксистиг сайгарылгазы § 43. Чагырышкан нарын домакка катаптаашкын</p>	
44- 45	12- 13		<p>1.Нарын синтаксистиг конструкциялар. Нарын синтаксистиг конструкциялар дугайында билиг. Оларның кезектериниң аразында харылзаалар болгаш бижик демдектери. 2.Нарын синтаксистиг конструкцияларның синтаксистиг</p>	2	<p>§ 44. Хөй кезектерлиг чагырышпаан болгаш чагырышкан нарын домактар § 45. Нарын синтаксистиг конструкциялар § 46. Нарын домактарга бижик демдектери. Синтаксис болгаш пунктуацияга катаптаашкын</p>	<p>«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан- оол. 2006ч. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»</p>

			сайгарылгазы.			
46	14		<i>Хыналда ажыл</i>	1		
47-50	15-18	Сөзүглел	1.Сөзүглел дугайында билиг, ооң кол демдектери. Сөзүглелдин темазы, кол бодалы. Сөзүглелдин уткалыг кезектери (микротема). 2.Домактарның (лексиктиг, морфологтуг, синтаксистиг) болгаш сөзүглелдин (микротемалар) кезектеринин аразында каттыжар аргалары. 3-4.Абзац дугайында билиг. Сөзүглелдин тургузуу. Сөзүглелдин планы. Тезис. Сөзүглелди допчулай бижири (конспект). Аннотация.	4	Чугаа чорудулгазы болгаш чугаа культуразы § 47. Сөзүглел дугайында билиг, ооң кол демдектери § 48. Сөзүглелдин темазы, кол бодалы § 49. Сөзүглелдин уткалыг кезектери (микротема). Сөзүглелдин кезектеринин аразында харылзаалы § 50. Абзац дугайында билиг § 51. Сөзүглелдин планы. Тезис. Аннотация. Конспект	«Тыва дыл. 10-11 класс» А.К.Ойдан-оол, Б.К.Ондар, К.Б.Доржу, Е.М. Куулар. «Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд«Офсет»
51	19		<i>Чогаадыг. Тест</i>	1		
52	20		3-кү улдуннуң хыналда диктантызы	1		
53-60	1-8	Стилистика	1.Дылдың ажыглалының аайы-биле хевирлери: ном болгаш чугаа стили. Стил талазы-биле нейтралдыг сөстөр,	8	Стилистика болгаш чугаа культуразы § 52. Стилистика дугайында билиг § 53. Стил талазы-биле нейтралдыг	«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч.

			<p>хевирлер, домактар. Ном стили, ооң янзылары: эртем, публицистика, албан-херек стильдери.</p> <p>2. Эртем стилиниң жанрлары (үненел, аннотация, илеткел, статья, рецензия).</p> <p>3. Публицистика стилиниң жанрлары (солунга статья, интервью, орук демдеглелдери, репортаж...).</p> <p>4. Албан-херек стилиниң жанрлары (хол үжүү, шынзылга, билдириишкин, резюме...).</p> <p>5. Аас чугааның кол жанрлары: кандыг-бир чүве дугайында чугаалаары, чугаалажыры, маргыжары.</p> <p>6. Чечен чогаал стили, ооң жанрларының дыл талазы-биле онзагайлары.</p> <p>7. Синонимика – стилистиканың кол өзээ. Лексиканың стиль синонимнери.</p> <p>8. Грамматиканың стиль синонимнери.</p> <p><i>Словарьлыг диктант</i></p>		<p>сөстөр, хевирлер, домактар § 54. Ном стили, ооң янзылары. § 55. Албан-херек стилиниң жанрлары. § 56. Публицистика стилиниң жанрлары. Солунга статья. Интервью. Репортаж. Орук демдеглелдери § 57. Чугаа стилиниң жанрлары § 58. Чечен чогаал стили. Чечен чогаал дылы болгаш ооң онзагайы</p> <p>Синонимика – стилистиканың кол өзээ</p> <p>§ 59. Лексиканың стиль синонимнери § 60. Грамматиканың стиль синонимнери</p>	<p>«Тыва дыл. 9 класс». М.В.Бавуу-Сюрюн, Б.Ч.Ооржак, А.Б.Хертек, 2018ч.</p> <p>«Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»</p>
61-63	9-11	Чугаа, чугаалажып харылзажыры болгаш чугаа культуразы	<p>1. Аас болгаш бижимел чугаа, монолог, диалог, полилог (катаптаашкын). Чугааның тема болгаш байдалының аайы-биле амыдыралчы дуржулгазынга, номчаан</p>	3	<p>Чугаа чорудулгазы болгаш чугаа культуразы</p> <p>§ 61. Диалог, монолог, полилог (катаптаашкын) § 62. Литературлуг дыл болгаш ооң нормаларының дугайында билиг</p>	<p>«Тыва дыл. 8-9 класс» М.Д. Биче-оол, Д.А. Монгуш, М.В. Бавуу-Сюрюн, А.К. Ойдан-оол. 2006ч.</p> <p>«Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар,</p>

			сөзүглелдеринге, чураан болгаш тырттырган чуруктарга даянып, аас болгаш бижимел чугааны тургузары. 2.Номчаан азы дыңнаан сөзүглелин долузу-биле, кызыра азы херек кезектерин чугаалап дамчыдары. Аас болгаш бижимел чугаага тыва литературлуг дылдың нормаларын (шын адалга, лексика, грамматика, стилистика талазы-биле, пунктуастыг) сагыыры. 3.Өөредилге ному, дыл словарьлары, немелде литература-биле ажылдаар аргалар.		§ 63. Фонетика болгаш орфоэпия талазы-биле нормалар Лексика талазы-биле нормалар § 64. Грамматиктиг нормалар. Орфография болгаш пунктуация талазы-биле нормалар § 65. Сөзүглел-биле ажылдың хевирлери	Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»
64-66	12-14	Катаптаашкын	1.Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар. 2.Нарын домак. 3.Сөзүглел.	3	5-9 класстарга өөрөнгөн чүүлдеринге түңнел катаптаашкын § 66. Фонетика. Орфоэпия. Орфография § 67. Лексика. Морфология § 68. Синтаксис болгаш пунктуация. Стилистика	«Тыва дыл. 9 класс» Е.М.Куулар, Л.Х.Ооржак, Т.Б.Оюн, Ч.А.Сарыглар, 2022ч. ООО Изд «Офсет»
67	15		4-кү улдуннуң хыналда диктантызы	1		
68	16		Түңнел кичээл	1		